

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 16/3 99 om Europarådet.

(Redegørelse nr. UF 1).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Nærværende skriftlige redegørelse om Europarådets virksomhed og Danmarks deltagelse heri er udarbejdet på foranledning af formanden for Folketingets delegation til Europarådets Parlamentariske Forsamling, hr. Henning Gjellerod, i henhold til Folketingets forretningsorden §19 stk. 9.

Redegørelsen indeholder en beskrivelse af Europarådet og dets løbende virksomhed med særlig vægt på de tre aspekter, som er nævnt i henstillingen fra folketingsdelegationens formand; Europarådets fremtid, menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg og samvirket mellem regeringssiden og den parlamentariske forsamling.

Til redegørelsen er knyttet 3 bilag: Europarådets statut, erklæringerne fra det seneste topmøde i Rådet og rapporten fra det af topmødet nedsatte vismandsudvalg.

Den 5. maj 1999 fylder Europarådet 50 år som den ældste af efterkrigstidens europæiske organisationer. I de forløbne år har Europarådet etableret sig som et velfungerende forum for europæisk samarbejde, et stærkt værn af menneskerettighederne og et betydningsfuldt engagement af medlemsstaternes parlamenter. Europarådet har en egentlig pan-europæisk medlemskreds, der pr. 1. januar 1999 omfatter ialt 40 europæiske stater. Europarådet blev, med Danmark, Norge og Sverige blandt de 10 stiftende lande, oprettet i skyggen af 2. Verdenskrig og efterkrigstidens særlige politiske og sociale problemer. Europarådet fremstod som de europæiske demokratiers kollektive reaktion på den kolde krigs begyndelse. Dette afspejles i statutets formålsparagraf, hvorefter

»Det europæiske Råds formål er at tilvejebringe en nærmere forening mellem dets medlemmer med henblik på at sikre og virkeliggøre de idealer og principper, som er deres fælles arvelod, og at begunstige deres økonomiske og sociale udvikling.

Dette formål skal fremmes gennem Rådets organer ved drøftelse af spørgsmål af fælles interesse, ved indbyrdes aftaler og fælles optræden i økonomiske, sociale, kulturelle, videnskabelige, lovgivningsmæssige og administrative anliggender, og ved opretholdelse og yderligere fremme af menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder«.

»Ethvert medlem af Det europæiske Råd skal anerkende de for retsstaten almindeligt gældende grundsætninger og det princip, at menneskerettigheder og de fundamentale frihedsrettigheder tilkommer enhver person indenfor dets jurisdiktion, og samarbejde oprigtigt og effektivt på virkeliggørelsen af Rådets formål, således som anført i kapitel I«.

Det er på grundlag af disse formålsbestemmelser, at Europarådets virksomhed har udviklet sig over de forløbne 50 år. Samarbejdet har bl.a. resulteret i indgåelsen af over 170 konventioner, ofte med klare krav til kvaliteten af medlemsstaternes lovgivning eller forvaltning og med retningslinier for sagligt samvirke på konkrete felter.

Det er historisk bemærkelsesværdigt, at Europarådet med uændrede statutter siden Berlinmurens fald i 1989 har kunnet modtage så godt som alle landene i Central- og Østeuropa som medlemsstater. Kun det tidligere Jugoslavien og Belarus står endnu udenfor. Georgien, Armenien, Azerbajdjan og Bosnien-Herzegovina har gæstestatus. Alle de nye medlemslande er bundet af Europarådets statut og de væsentligste Europarådskonventioner, herunder Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK), som de har ratificeret på lige fod med de gamle medlemslande.

Det er vigtigt at erindre, at optagelsen af de nye demokratier skete i udtalt forventning om, at medlemskabet og hvad dermed fulgte, ville styrke opbygningen af national retsorden og demokratiske institutioner i de pågældende lande. Efter regeringens opfattelse, er Europarådets hovedopgaver i de kommende år, og dets fremtidige eksistensberettigelse, nøje forbundet med denne udvikling. Hvad det nu og i den nærmeste tid først og fremmest drejer sig om for Europarådet, er at leve op til denne forventning. Dette må nødvendigvis indebære en betydelig indsats fra Europarådets egen side, dels for kritisk overvågning af alle medlemsstaters opfyldelse af påtagne forpligtelser, dels ved levering af